

Krunoslav Mikulan

krunoslav.mikulan@ufzg.hr

UČITELJSKA ŠKOLA U ČAKOVCU U SVJETLU SPOMENICE (KNJIGE LJETOPIISA) 1945.–1956.

Izvorni znanstveni rad

Primljen: 20. 6. 2019.

Prihvaćen: 25. 7. 2019.

UDK: 378.6(497.5 Čakovec)(063)

Sažetak

Rad na temelju građe skupljene u tzv. Spomenici Državne učiteljske škole u Čakovcu, odnosno rukom ili pisaćim strojem pisanih dokumenata (uz nešto fotografija i novinskih isječaka) o događajima tijekom školskih godina 1945./46.–1955./56., rekonstruira djelovanje Učiteljske škole u Čakovcu u prvom desetljeću po završetku 2. svjetskog rata. Navode se podaci o organizaciji škole, broju učenika, organizaciji diplomskih ispita, socijalističkoj indoktrinaciji putem javnih predavanja i priredbi, o radnim akcijama, radu društveno-političkih i kulturnih organizacija, pedagoškim ekskurzijama i školskim izletima. Daje se i popis nastavnika, rukovoditelja i ostalog osoblja škole u navedenom razdoblju, ukoliko su njihova imena i ini podaci zapisani na stranicama Spomenice. Pojedini podaci uspoređuju se s dostupnim podacima o radu škole prije 2. svjetskog rata. Zaključuje se da je građa iz Spomenice nedorečena i nepotpuna, ali da je ujedno rijedak i nezaobilazan izvor za istraživanje povijesti školstva u Međimurju.

Ključne riječi

Učiteljska škola u Čakovcu, povijest školstva, Spomenica (zbirka rukopisnih zapisa i pisaćim strojem napisanih dokumenata)

Uvod

Srednje i visoke škole, a u pojedinim slučajevima i osnovne, počele su u 19. stoljeću tiskati godišnja izvješća, službene školske publikacije u kojima su objavljivani razni podaci o radu škole, o nastavnicima i učenicima/studentima, o nastavnom programu, udžbenicima, školskim zadaćama, a povremeno su objavljivani i stručni ili prigodni radovi pojedinih

nastavnika.¹ Čakovečka Učiteljska škola koju su godine 1879. godine utemeljili Mađari radi provođenja mađarizacije hrvatskih i slovenskih krajeva također je slijedila ovu praksu, a nakon oslobođenja Međimurja (24. prosinca 1918.) i njegova pripojenja matici zemlji (9. siječnja 1919.) škola ponovno otvara svoja vrata i dana 25. travnja 1919. započinje nastava na hrvatskom jeziku. Njezin prvi ravnatelj, dr. Sigismund Čajkovac, odmah priprema službeno godišnje izvješće, bez obzira na to što je nastava trajala samo dva mjeseca, i to s učenicima i nastavnicima koji su upućeni iz Zagreba. Izvješća su objavljena još 1920. i 1921., a zatim se nisu objavljivala do 1931. godine kada ih ponovno pokreće ravnatelj (direktor) Dušan Temerinac te se objavljuju do 1940. godine. Izvješća su donosila niz statističkih podataka o učenicima, popise nastavnika, njihova promaknuća i premještaje, popise ekskurzija, školskih zadaća, podatke o radu društava u kojima su sudjelovali učenici i razne druge podatke o radu škole.² Publikaciju godišnjega izvješća za šk. god. 1940./41. prekinuo je rat i mađarska okupacija Međimurja u travnju 1941.

Nakon oslobođenja Međimurja 1945. godine obnavlja se rad Učiteljske škole, o čemu sada najviše doznajemo iz rukom ili pisačim strojem pisanih zapisa u tzv. *Spomenici Državne učiteljske škole u Čakovcu*, kožom opšivenoj bilježnici velikoga formata u koju su se upisivali razni podaci o radu škole, donekle slično kao u nekadašnjim školskim godišnjim izvještajima koji su, međutim, bile tiskane publikacije. Spomenica ponajviše sadrži rukopisne zapise, zatim zapise otipkane pisačim strojem na posebne listove i zatim zalijepljene na prazne stranice, devet fotografija, također zalijepljenih na prazne stranice te nekoliko isječaka iz onodobnoga tiska, bez navođenja o kojim se izvorima radi.³ Stranice spomenice numerirane su rukom, a na posljednjoj, 116. stranici, stoji da je paginacija izvršena 21. travnja 1999. godine te da ispred prve stranice nedostaje čitavi arak. Nadalje, na stranici 22 nedostaje fotografija maturanata školske godine 1946./47. koju je netko istrгнуo.

¹ Više vidi u: Štefka BATINIĆ, „Zbirka školskih izvješća Hrvatskoga školskog muzeja“, *Muzeologija* 48/49, Zagreb, 2012., str. 223-231

² Više vidi u: Krunoslav MIKULAN, „Učiteljska škola u Čakovcu u svjetlu školskih izvještaja 1918./1919. – 1939./1940.“, u: Vladimir LEGAC i Krunoslav MIKULAN (ur.), *100/140 (100 godina nastave na hrvatskom jeziku i 140 godina od osnutka Učiteljske škole u Čakovcu)*, Zagreb/Čakovec, 2019., str. 51-71. Svi čakovečki godišnji školski izvještaji objavljeni su u: Krunoslav MIKULAN, *Godišnja izvješća Učiteljske škole u Čakovcu 1919.-1940.*, Zagreb/Čakovec, 2019.

³ Pregledom onodobnih novina utvrdili smo da su svi članci objavljeni u Varaždinskim vijestima.

Spomenica sadrži sljedeće dijelove:

1. Uvodni zapis (rukopisom) bez posebnoga naslova – 6 stranica (1 – 6), s time da je na str. 3 – 5 zalijepljeno šest originalnih fotografija;
2. Ljetopis 1945./46. – 8 stranica otipkanih pisaćim strojem (7 – 14), isječci iz novina „Učiteljska škola u Čakovcu ponovno je žarište hrvatske kulture u Međimurju“ (rukom dopisani nadnevak 1. XII 1945.)⁴ i „Uspjela priredba čakovečkih preparandista u Prelogu“ (str. 15)⁵, isječak iz novina „Sabirna akcija u Međimurju za školovanje siromašnih studenata“⁶ i tri originalne fotografije (str. 16), isječak iz novina „Završetak učiteljske škole u Čakovcu u kojoj su đaci postigli prosječnu ocjenu 3,54“⁷ (str. 17, pri dnu stranice djelomično izbrisani potpis direktora Nikole Pavića, rukom pisani inicijali „S.F. – S.N.“ i „škol. god. 1945/46.“).
3. Ljetopis 1946./47. – 4 stranice otipkane pisaćim strojem (18 – 21)
4. Ljetopis 1947./48. – 8 stranica + naslovnica (23 – 39)
5. Ljetopis 1948./49. – 4 stranice + naslovnica (41 – 49)
6. Ljetopis 1949./50. – 5 stranica + naslovnica (51 – 61)
7. Ljetopis 1950./51. – 2 stranice + naslovnica (63 – 67)
8. Ljetopis 1951./52. – 2 stranice + naslovnica (69 – 73)
9. Ljetopis 1952./53. – 4 stranice + naslovnica (75 – 83)
10. Ljetopis 1953./54. – 4 stranice + naslovnica (85 – 93)
11. Ljetopis 1954./55. – 5 stranica + naslovnica (97 – 105)
12. Ljetopis 1955./56. – 5 stranica + naslovnica (107 – 115)
13. Bilješka o numeriranju – 116. stranica

Uvodni zapis bez naslova

Uvodni zapis ima šest stranica (označenih u kutovima, rukom, olovkom, brojkama od 1 do 6), uz šest fotografija zalijepljenih na stranice 3 – 5. Zapis je pisan crnom tintom, osim posljednje trećine 6. stranice koja je naknadno napisana, plavom tintom.

⁴ Članak je objavljen u Varaždinskim vijestima, br. 29, 1. prosinca 1945, str. 3

⁵ Članak je objavljen u Varaždinskim vijestima, br. 45, 28. ožujka 1946., str. 2

⁶ Članak je objavljen u Varaždinskim vijestima, br. 45, 28. ožujka 1946., str. 5

⁷ Članak je objavljen u Varaždinskim vijestima, br. 64, 8. kolovoza 1946., str. 4

Uvodni zapis na svojoj prvoj stranici, očekivano, likuje nad porazom mađarske vojske:⁸

„Odoše krvnici našega naroda da se više nikada ne povrate. Odoše oni, koji nas htjedoše uništiti ne samo materijalno, nego i moralno. Otidoše zauvijek oni, koji su iz našeg dragog hrvatskog Međimurja i 100% čisto hrvatskog stanovništva htjeli stvoriti neki novi rod s posebnim 'megjimurskim jez.' i narodnošću.

Nakon četiri godine tlačenja, batinanja u podrumima naše preparandije i starog grada, logora i strijeljanja naših najboljih sinova, osjećaju se u Međimurju još jače plodovi N.O.B.-e i svijest našega naroda, da je Međimurje hrvatsko i Međimurci – Hrvati, kako su to oduvijek bili.

I naša draga preparandija u kojoj su kroz pune četiri godine odjekivala kopita tuđina-okupatora, koja kroz sve to vrijeme nije bila rasadište kulture i prosvjete u duhu slobode i napretka, nego krutog i mračnog fašizma – danas u zajednici sa svima nama kliče sretna i oslobođena dičnoj Savezničkoj vojsci i Jugoslavenskoj armiji...“

Doznajemo zatim da je Marija Strbad dana 14. lipnja 1945. godine primila dužnost privremenog upravitelja te da su škola i internat potpuno opljačkani jer je u njima 1944. i 1945. godine boravila vojska.⁹ U podrumu „nalazile su se čitave hrpe perja, papira, slame, krvavih pivoja, glava razne peradi, zečjih kožica, a i za dvojica kola ljudskih kostiju“. ¹⁰ Uništene su bile orgulje, harmonij i četiri glasovira te sav ostali školski inventar u kabinetima i učionicama.¹¹

M. Strbad najprije se za pomoć obratila mjesnome šefu OZN-e,¹² „drugu Šlibaru“, koji joj je za ispomoć dodijelio 10 – 15 političkih zatvorenika koji su radili na čišćenju i uređivanju prostorija i okoliša.¹³ Prvi učitelj, Andrija Strbad (suprug privremene upraviteljice), postavljen je sredinom srpnja.¹⁴

Dana 3. kolovoza 1945. godine s radom je počeo tečaj za polaznike mađarskih škola i trajao je do 25. kolovoza iste godine. Predavanja su se održavala iz samo tri predmeta: Hrvatskog jezika s književnošću, Zemljopisa Jugoslavije i Povijesti (nacionalne i narodnooslobodilačkog pokreta). Budući da novi

⁸ Spomenica, str. 1. Tekst je pisan crnom tintom, a možemo pretpostaviti da ga je pisala privremena upraviteljica Marija Strbad.

⁹ Nešto kasnije pojašnjava se da je tamo sjedište imala mađarska žandarmerija, a kasnije bugarska vojska (koja je organizirala svoju bolnicu), i to sve do lipnja 1945.

¹⁰ Spomenica, str. 2

¹¹ Ibid.

¹² OZN, odnosno Odjeljenje za zaštitu naroda, bila je tajna policija utemeljena u okviru Narodno-oslobodilačke vojske Jugoslavije 13. svibnja 1944. godine.

¹³ Ibid.

¹⁴ Ibid.

nastavnici još nisu bili postavljeni, u ispomoć su priskočili nastavnici Niže realne gimnazije u Čakovcu:

za hrvatski jezik: nastavnice Branilović, Martinić Anica i Lukačić Dragica;

za povijest: Miloš Anica;

za povijest NOP-a: Pongrac Viktor.¹⁵

Upraviteljica Strbad predavala je povijest i zemljopis, a Andrija Strbad zemljopis. Čini se da je postavljena jedna nova nastavnica, Božena Ježek, koja je vodila pjevački zbor i organizirala svečanu priredbu u korist internata.¹⁶

Tečaj je pohađalo 57 učenika i učenica bivše mađarske Učiteljske škole te viših razreda gimnazije i trgovačke akademije. Tečaj je završen priredbom, i na sljedeće tri stranice zalijepljeno je šest fotografija koje prikazuju tečajce kako u narodnim nošnjama izvode narodne plesove.¹⁷

Dana 29. kolovoza 1945. radovi na obnovi škole i muškog dijela internata uglavnom su završeni. Za gospodarstvo je nabavljeno osam svinja (dvije je darovao Gradski narodni odbor Čakovec) i 25 angorskih zečeva. Kako bi se osposobio i ženski dio internata škola je 16. rujna kod Prosvjetnog odjela Okružnog narodnog odbora Varaždin podigla zajam od 30.000 dinara.¹⁸

Naknadno je u nastavku, na posljednjoj trećini šeste stranice, plavom tintom, istim rukopisom, dodana informacija da je 10. listopada 1945. godine Čakovec i Učiteljsku školu posjetio ministar prosvjete Ante Vrkljan te da je to prva posjeta takvoga ranga. U Domu kulture održana je svečana akademija u ministrovu čast, u kojoj su sudjelovali učenici i učenici svih čakovečkih škola.¹⁹

Školska godina 1945./1946.

Na sedmoj stranici Spomenice počinje „Ljetopis Učiteljske škole i vježbaonice“ za šk. godinu 1945./46., najprije otipkan na pisaćem stroju i zatim zalijepljen na prazne stranice Spomenice. Ovaj prvi ljetopis imao je čak osam stranica formata većeg od same Spomenice, tako da su se listovi morali preklapati na rubovima, što ih je djelomično oštetilo. Ljetopis je prilično detaljan i po svome sadržaju slijedi princip predratnih godišnjih školskih izvješća.

¹⁵ Spomenica, str. 3 i 7

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Spomenica, str. 3-5

¹⁸ Spomenica, str. 6

¹⁹ Ibid.

U uvodu se navodi da je od sadašnjih učenika u partizanima i Jugoslavenskoj armiji bilo sedam učenika i šest učenica, da su kao ilegalci i „terenci“ djelovali jedan učenik i dvije učenice te da se odmah po oslobođenju u Jugoslavensku armiju javilo 17 učenika i dvije učenice; od tadašnjih nastavnika u partizanima se nalazio jedan nastavnik, a kao ilegalci djelovali su po jedan nastavnik i nastavnica. Nadalje, ističu se imena dvaju bivših učenika škole, Martina Puštaka, po kojemu je ime dobio đački dom (internat) te ime Zvonimira Franka. Između prvog i drugog odlomka zelenom tintom napisano je da škola ima 310 polaznika, a internat 100 pitomaca.²⁰

Upisi za školsku godinu 1945./1946. obavljali su se od 1. do 5. listopada 1945., i to u I., II., III. i IV. razred, priprema A razred, priprema B razred i u jednogodišnji pedagoški tečaj.²¹ Spomenica nije točno razjasnila što su bili priprema razredi i pedagoški tečaj, ali iz opisa ispita koji su se polagali na kraju godine²² zaključujemo da su priprema razredi trebali osposobiti buduće učenike četverogodišnje učiteljske (odnosno srednje) škole, a pedagoški tečaj polazili su učenici koji su završili neke druge ekvivalentne srednje škole (primjerice gimnazije ili realke) te su nakon uspješnog završetka tečaja mogli pristupiti diplomskom učiteljskom ispitu zajedno s učenicima koji su završili IV. razred učiteljske škole.

Ljetopis nadalje ponavlja podatke iz prethodne godine o ljetnome tečaju (iz kolovoza 1945.), dopunjuje imena nastavnika, ali dodaje i dva imena nastavnika koja u uvodnim zapisima nisu navedena: Grozdana Maravić i Josip Horvat Zdelar.²³ Sva imena nastavnika navodimo u posebnom prilogu na kraju ovoga rada.

Ljetopis dalje navodi sve događaje od neke važnosti za školu – sjednice, priredbe, svečanosti, posebna predavanja, cijepljenja, političke događaje (izbore, sjednice), prikupljanje novčanih potpora, roditeljske sastanke i radne akcije. Ukupno su učenici s nastavnicima tijekom školske godine 1945./46. priredili 12 samostalnih priredaba u selima i 33 u gradu Čakovcu; većim dijelom sudjelovali su na 21 priredbi u gradu te 29 priredbi manjim dijelom programa; u raznim akcijama „narodnih organizacija“ sudjelovali su 2 puta u selima i 76 puta u gradu; nastavnici su na selu održali 18 predavanja, a u gradu

²⁰ Spomenica, str. 7; Zvonimir Frank poginuo je u partizanima 1943. godine, a Martin Puštek je bio jedan od organizatora školstva u Hrvatskoj u vrijeme NOB-a te prvi načelnik Prosvjetnog odjela ZAVNOH-a; umro je od bolesti i iscrpljenosti 1. lipnja 1944. (Mihajlo OGRIZOVIĆ, "Školstvo i prosvjeta u Hrvatskoj u jesen 1944. i u 1945. godini." *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, vol. 11, 1981, str. 234. <https://hrcak.srce.hr/21757>. Citirano 06.05.2019.)

²¹ Spomenica, str. 7

²² Spomenica, str. 14

²³ Spomenica, str. 7. Josip Horvat Zdelar bio je Čakovčanac, narodni heroj i organizator ustanka.

55; škola je sudjelovala u 15 radova u gradu i u selima.²⁴ Popis priredbi naročito ukazuje na korjenite političke i ideološke promjene koje su se dogodile nakon 2. svjetskog rata.²⁵ Dana 6. i 7. studenoga 1945. proslavljena je obljetnica Oktobarske revolucije, 15. prosinca održano predavanje o školstvu u SSSR-u, 21. siječnja 1946. niz predavanja o Lenjinu i Maksimu Gorkom, 23. veljače slavila se Crvena armija, a sljedećega dana škola je posjetila grobove palih boraca Crvene armije i Bugarske armije, a 20. svibnja učenici su sudjelovali u Titovoj štafeti; učenici i nastavnici sudjelovali su u organizaciji Usmenih novina²⁶, 29. 4. pjevački zbor i N. Pavić pripremili su priredbu i predavanje na razglasnoj postaji, a 11. svibnja na radio stanici, uz pjevanje i predavanje Mandića i Pavića, 23. svibnja svečani sastanak škole i nastavnika u vezi s Titovim rođendanom (govor N. Pavića). Održano je više predavanja u sklopu Narodne omladine, Antifašističkog fronta žena, Narodne fronte i Sindikata, održano je nekoliko priredaba za Jugoslavensku armiju te jedno „drugarsko veče“ s oficirima JA.²⁷ 23. ožujka 1946. škola je „s pjevanjem“ sudjelovala u manifestaciji za priklučenje Istre.²⁸

Jedine priredbe vezane uz Hrvatsku bile su održane 10. veljače 1946. u Nedelišću te 19. veljače u Učiteljskoj školi, i to u vezi s proslavom Dana Matije Gupca.²⁹ Zanimljivo je spomenuti da je 6. prosinca 1945. održana proslava Nikolinja uz dijeljenje darova Crvenog križa.³⁰

Budući da se u socijalističkoj Jugoslaviji naročito poticao dobrovoljni rad, u okviru škole osnovana je 19. ožujka 1946. radna brigada koja je radila na uređenju parka, dvorane i dvorišta, a 19. lipnja iste godine održana je konferencija učenika i nastavnika kao priprema za odlazak na radnu akciju na prugu (prijavilo se 40 učenika).³¹

U prijeratnom razdoblju učenici su sudjelovali u radu niza društvenih i kulturnih organizacija, kako u školi, tako i izvan nje.³² Ova je tradicija nastavljena, ali većinom u novim organizacijama koje su bile usmjerene k promociji socijalističkoga društvenog sustava te su tako na školi djelovale Narodna omladina, Savez pionira, Fiskulturni aktiv te već spomenuta radna

²⁴ Spomenica, str. 10

²⁵ O ideološkom usmjerenju predratne Učiteljske škole u Čakovcu v. više u: Magdalena VRBANEC, Ideološki okvir djelovanja Učiteljske škole u Čakovcu u razdoblju Kraljevine SHS/Jugoslavije, u: V. Legac i K. Mikulan, *100/140 (100 godina nastave na hrvatskom jeziku i 140 godina od osnutka Učiteljske škole u Čakovcu)*, Zagreb/Čakovec, 2019., str. 33-49.

²⁶ Usmene novine bile su oblik informiranja naroda u kojem su određeni izlagači držali javne govore i referate s područja politike, gospodarstva i kulture.

²⁷ Spomenica, str. 7-10

²⁸ Spomenica, str. 9

²⁹ Spomenica, str. 8. Dan Matije Gupca slavio se 15. veljače.

³⁰ Ibid.

³¹ Spomenica, str. 10

³² Opširnije o tome v. MIKULAN, n. dj.

brigada, a od prijeratnih organizacija svoje je djelovanje nastavio samo Crveni križ, odnosno njegov pomladak.

U podmladak Crvenog križa bilo je učlanjeno 230 učenika Učiteljske škole i 71 učenik Vježbaonice. Na školi je izabran školski odbor te razredni odbori, a povjerenica je bila profesorica Marija Šarinić; oni su rukovodili skupljanjem članarine te raspodjelom darovanih paketa hrane, odjeće i obuće siromašnim učenicima. Održano je 8 priredaba Crvenoga križa, te 72 ostale akcije. Za postradale krajeve skupljeno je tijekom prvomajskog natjecanja 824 dinara; američkom Crvenom križu izrađen je i poslan „mali album“ (bez navođenja što je sadržavao); 10 učenika/ca završilo je tečaj za prvu pomoć te su oni određeni za rukovanje apotekom Crvenoga križa. Školski i razredni odbori ustrojeni su i u vježbaonici, na čelu s učiteljicom Olgom Trivanović kao povjerenicom. Učenici Vježbaonice skupili su za siromašne učenike internata 39 kg brašna, 5 kg graha i 82 jaja.³³

Narodna omladina djelovala je na Učiteljskoj školi, a u Vježbaonici Savez pionira. Odmah na početku nastave za svaki je razred izabrano učeničko rukovodstvo koje je određene učenike zadužilo „po sektorima“ za higijenu, disciplinu, vanjsku politiku, unutarnju politiku, za zidne novine, pisanje parola i plakata. Održano je 80 razrednih sastanaka, izdana su 54 broja zidnih novina, parolama i plakatima ukrašeni su razredi i hodnici škole. Školski odbor izabran je tek u prosincu 1945. godine, a zatim su izrađene centralne učeničke zidne novine u kojima je objavljeno 111 političkih članaka, 82 stručna članka te 174 članka ostale tematike uz razne crteže. U jednoj je prostoriji otvorena čitaonica u kojoj su se mogle čitati sljedeće novine: Borba, Vjesnik, Naprijed, Varaždinske vijesti, Srednjoškolac, Omladinski borac, Napredak i Pedagoški rad te razne znanstveno-popularne knjige. Spomenuta radna brigada nalazila se u sklopu Narodne omladine i dijelila se na šest četa (prema broju razreda), a tijekom godine dala je 9500 radnih sati, što je bilo za 3500 sati više od preuzete obveze. Omladinska organizacija darovala je III. omladinskom kongresu mapu bakropisa slikara Ladislava Kralja.³⁴

U okviru pionirske organizacije Vježbaonice izabran je školski odbor te razredni pionirski odbori. Održano je 39 pionirskih sastanaka i 18 razrednih sastanaka te su izdana 32 broja zidnih novina. Pioniri su sudjelovali u čišćenju parka i dvorišta, skupljanju smeća te skupljanju hrane za siromašne učenike. Osnovan je pjevački zbor pionira koji je nastupao na zajedničkim priredbama s Narodnom omladinom.³⁵

Fiskulturni aktiv je uz pomoć nastavnice Marije Fegić rukovodio svim fiskulturnim nastupima škole. Tijekom 1946. godine (do kraja školske

³³ Spomenica, str. 12

³⁴ Ibid.

³⁵ Ibid.

godine) održana su 23 nastupa (iz lake atletike, štafete, plivanja, odbojke, stolnog tenisa, nogometa, krosa i „prostih vježbi“). Natjecanja su se održavala u vezi s raznim svečanostima zajedno s Trgovačkom akademijom, Gimnazijom iz Čakovca i Varaždina, Tekstilnom školom iz Varaždina, garnizonom JA iz Čakovca, Fiskulturnim društvom „Jedinstvo“ iz Čakovca te omladinom obližnjih sela. Po jedan učenik i učenica završili su petodnevni fiskulturni tečaj u Varaždinu te su kasnije pomagali nastavnici tjelesnog vježbanja u radu i sudjelovali u organizaciji priredaba i natjecanja.³⁶

Osim navedenog, tijekom školske godine održano je 88 kružoka iz raznih predmeta na kojima su bolji učenici i nastavnici pomagali slabijima; izrađivali su se albumi za pojedine predmete tako što su se iz novina izrezivali pojedini članci i grupirali prema srodnosti i predmetima, što se kasnije koristilo za rad u seminarima i za domaće zadaće jer je vladao veliki nedostatak tiskanih udžbenika. Na razrednim sastancima održano je 115 političkih referata, 64 stručna referata te 114 referata na ostale teme.³⁷

Nastavnici i drugi namještenici škole sudjelovali su u radu sljedećih društveno-političkih i kulturnih organizacija: Sindikalna podružnica prosvjetnih radnika i namještenika (18 djelatnika), Narodna fronta (18 djelatnika), Prosvjetni aktiv (3 djelatnika), Narodno sveučilište (1 djelatnik), Antifašistički front žena (9 djelatnica), Pjevački zbor Sindikata (9 djelatnika), Radnička čitaonica (16 djelatnika), Crveni križ (18 djelatnika), Zadruga radnika i namještenika (14 djelatnika). Tijekom godine održan je 21 radni sastanak s 12 političkih, 15 stručnih i 4 predavanja druge vrste. Postojale su posebne profesorske zidne novine te je u 6 brojeva objavljeno 14 političkih, 12 stručnih i 14 članaka druge vrste. Tijekom školske godine u Učiteljskoj školi i vježbaonici održano je 30 sjednica; u Učiteljskoj školi održano je 6 roditeljskih sastanaka, a u vježbaonici 20. U okviru Podružnice I radnika i namještenika održan je 21 radni sastanak. Nastavnici su na selu održali 18, a u gradu i na nastavničkim sastancima 55 predavanja.³⁸

Prema ljetopisu, školske su zbirke u ratu gotovo potpuno uništene, a u najboljem stanju ostala je kemijska zbirka. Tijekom školske godine nabavljeni su predmeti za zbirku gospodarstva (alat), zemljopisa (karte), matematiku (tijela), crtanje (drveni modeli), fiziku i muziku. Na kraju školske godine postojale su zbirke za crtanje, tjelesno vježbanje, zemljopis, gospodarstvo, fiziku, matematiku, muziku, mineralogiju, kemiju, biologiju i pukućstvo, a za svaku zbirku imenovan je po jedan nastavnik kao „čuvar“. Na početku školske godine u knjižnici se nalazilo samo 30 knjiga, a na kraju godine nalazilo se u nastavničkoj knjižnici 107 „brojeva“ (vjerojatno knjiga

³⁶ Ibid.

³⁷ Ibid.

³⁸ Spomenica, str. 13

ili časopisa), u knjižnici udžbenika 76 „brojeva“, a u đачkoj knjižnici 569 „brojeva“. Čuvar knjižnica bio je Mijo Mandić.³⁹

Tijekom školske godine organizirano je polaganje raznih ispita. Ispite iz nacionalne grupe predmeta (hrvatski ili srpski jezik, nacionalna povijest i NOB, zemljopis Jugoslavije) polagali su učenici koji su završili okupatorske škole (ukupno njih deset); dopunske razlikovne ispite polagali su polaznici iz gimnazije (njih 11), nakon čega su se upisali kao redoviti đaci u odgovarajuće razrede učiteljske škole.⁴⁰ Završni (niži tečajni) ispit⁴¹ polagali su svršeni učenici pripravnog A razreda od 30. lipnja do 3. srpnja 1946. godine, ukupno njih 13; prvi su dan polagali pismeni ispit iz hrvatskog ili srpskog jezika, 1. srpnja su polagali pismeni ispit iz ruskog jezika, 2. srpnja održan je usmeni ispit iz hrvatskog ili srpskog jezika, povijesti i zemljopisa, a 3. srpnja usmeni ispit iz ruskog jezika i matematike. Svi kandidati su prošli (šest s vrlo dobrim, četiri s dobrim i tri s dovoljnim uspjehom).⁴²

Učiteljski diplomski ispit trajao je od 30. lipnja do 14. srpnja 1946. godine, a pristupilo je 25 redovitih učenika IV. razreda i jedan učenik koji je IV. razred završio ranije, ali nije do tada polagao diplomski ispit. Nadalje, diplomskom ispitu pristupili su i učenici Jednogodišnjeg pedagoškog tečaja (njih 27). 30. lipnja pisala se pismena priprema za školski rad, a teme su bile iz svih osnovnoškolskih predmeta. Od 1. do 4. srpnja učenici su držali predavanja u vježbaonici, uz nazočnost dviju komisija, a nakon toga su svakoga dana, već prema rasporedu polagali usmeni ispit iz metodike tijekom kojega su obrazlagali predavanja koja su održali. 5. srpnja pisali su ispit iz pedagoške grupe predmeta, 6. srpnja pismeni sastavak iz hrvatskog ili srpskog jezika, a 7. srpnja ispit iz ruskog jezika (prijevod teksta). Svi kandidati su zadovoljili, osim jednoga iz ruskog jezika i jednoga iz pedagoške grupe predmeta, no njima je prema tada važećem pravilniku omogućeno da pristupe usmenom ispitu. Međutim, trojici kandidata iz pedagoškog tečaja koji nisu zadovoljili na temelju istoga pravilnika usmeno polaganje nije odobreno. Usmeni ispiti održavali su se od 8. do 14. srpnja, pri čemu su svi kandidati zadovoljili, osim jedne kandidatkinje koja je upućena na popravni ispit iz povijesti. Ukupno je diplomski učiteljski ispit s odličnim završilo četvero učenika, s vrlo dobrim trinaest, s dobrim 28 i s dovoljnim četvero.⁴³

U isječku iz novina pod naslovom „Završetak Učiteljske škole u Čakovcu u kojoj su đaci postigli prosječnu ocjenu 3,54“ (isječak je zalijepljen na 17. stranicu Spomenice) nalazimo statističke podatke o broju učenika i njihovom

³⁹ Spomenica, str. 11

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Niži tečajni ispit polagao se na kraju nižih razreda gimnazije (poznatiji je pod nazivom mala matura).

⁴² Spomenica, str. 14

⁴³ Spomenica, str. 14

socijalnom statusu. Međutim, nalazimo i na primjer prilagodbe istinitih povijesnih činjenica tada prevladavajućem komunističkom diskursu o sveopćem napretku društva. Navodi se da je Učiteljsku školu pohađao 231 đak, trogodišnju vježbaonicu 84 đaka, dok se u internatu nalazilo 100 pitomaca. Zatim se ove brojke uspoređuju sa školskom godinom 1918./1919. u kojoj je školu pohađalo 49 đaka, u četverogodišnjoj vježbaonici bilo je 17 učenika, a u internatu 17 pitomaca i iz toga se zaključuje da je „porast učenika na Učiteljskoj školi nakon oslobođenja peterostruk“.⁴⁴ Ne uzima se u obzir činjenica da je prva školska godina nakon 1. svjetskog rata bila nepotpuna (nastava je započela tek 25. travnja 1919., i to s učenicima koji su došli iz Zagreba), a već iduće, redovite, školske godine Učiteljsku školu pohađao je 151 učenik i učenica,⁴⁵ pri čemu se njihov broj sljedećih godina nastavio povećavati te je, primjerice, u školskoj godini 1929./1930. Učiteljska škola imala 146 učenika i 145 učenica (ukupno 291).⁴⁶

Podatak o broju učenika vježbaonice posve je netočan. Prema Izvještaju iz 1919. godine vježbaonicu su pohađala 32 učenika,⁴⁷ a prema Izvještaju iz 1920. broj učenika vježbaonice kroz godinu je varirao od 59 do 72.⁴⁸ U školskoj godini 1930./31. vježbaonica je imala 110 učenika i učenica.⁴⁹ Nadalje, školske godine 1918./19. u internatu su stanovali svi učenici koji su došli iz Zagreba osim jednoga,⁵⁰ što znači njih 48 (a ne 17 kako se tvrdi u novinskom napisu), a već iduće školske godine bilo ih je 76.⁵¹

Školska godina 1946./1947.

Na stranicama Spomenice od 18 do 21 zalijepljene su pisaćim strojem (plavom bojom) otipkane stranice Ljetopisa za školsku godinu 1946./1947. Na prvoj stranici ponovno se daje povijesni pregled rada škole od 1919. do 1945. godine, a zatim se po mjesecima i danima nabrajaju važniji događaji iz školske godine 1946./47. Od neobičnijih događaja treba istaknuti dolazak učenika iz Istre 17. rujna 1946. godine, osnivanje tzv. pretpripravnog razreda (uz jedan pripralni) 20. rujna, doček omladine iz Trsta 15. listopada i njihova

⁴⁴ Varaždinske vijesti, br. 64, 8. kolovoza 1946., str. 4

⁴⁵ Izvještaj za šk. g. 1919./1920., Čakovec, 1920., str. 6 – 8. Prema S. Ovčaru, između dva rata na Učiteljskoj školi u Čakovcu maturiralo je 692 učenika (392 mladića i 300 djevojaka). (Stjepan OVČAR: Povijesni pregled izobrazbe učitelja u Čakovcu. U: Legac i Mikulan (ur.), *100/140 – 100 godina nastave na hrvatskom jeziku i 140 godina od osnutka Učiteljske škole u Čakovcu*, Čakovec, 2019., str. 25)

⁴⁶ Izvještaj za šk. g. 1930./1931., Čakovec, 1931., str. 8

⁴⁷ Izvještaj za šk. g. 1918./1919., Čakovec, 1919., str. 4

⁴⁸ Izvještaj za šk. g. 1919./1920., Čakovec, 1920., str. 9

⁴⁹ Izvještaj za šk. g. 1930./1931., Čakovec, 1931., str. 41 – 43

⁵⁰ Izvještaj za šk. g. 1918./1919., Čakovec, 1919., str. 9

⁵¹ Izvještaj za šk. g. 1919./1920., Čakovec, 1920., str. 9

priredba 16. listopada, dolazak pomoćnih učitelja 8. prosinca,⁵² priredbu učenika Istrana 9. ožujka 1947., odlazak IV. razreda na radnu akciju („na prugu“) 2. travnja.

Komunistička je indoktrinacija pojačana te učenici redovito gledaju politički intonirane filmove i slušaju predavanja o socijalizmu i njegovim vođama, primjerice o Staljinu (17. siječnja 1947.); 21. svibnja uz naročitu svečanost trčala se Titova štafeta, a 24. svibnja održana je školska priredba u vezi proslave Titova rođendana; i dalje su se održavale mnoge sportske i glazbene priredbe.⁵³

Ljetopis, nadalje, znatno detaljnije prati postavljenja, promaknuća i premještanje nastavnika,⁵⁴ ali potpuno su izostala poglavlja o djelovanju društvenih, kulturnih i omladinskih organizacija škole, o stanju zbirki, o knjižnici, kao i o polaganju ispita. Spominje se tek da je škola imala 295 učenika i učenica, a vježbaonica 120.⁵⁵

Na stranici 22. nalazila se fotografija koja je naknadno istrgnuta iz Spomenice. Iznad oštećenoga dijela stranice nalazi se sljedeća legenda napisana zelenom tintom: „Maturanti Učiteljske škole u Čakovcu škol. god. 1946/47 od 44 učenika (ca) bilo na oml. pruži 42 (2 bolesna)“.⁵⁶

Školska godina 1947./1948.

Od 23. stranice Spomenice započinje „Ljetopis škole od 20. kolovoza 1947. do 30. lipnja 1948.“ (za školsku godinu 1947./48.), međutim, od te su godine ljetopisi pisani rukom i iz godine u godinu postaju sve šturiji i suhoparniji. Nadalje, popunjavana je uvijek samo desna, neparna stranica, dok je lijeva ostavljena praznom.

Ljetopis za šk. g. 1947./48. pisan je crnom tintom (datumi crvenom), gotovo krasopisom, velikim i malim tiskanim slovima. Nakon što je niz tema nestao već u prethodnom ljetopisu, od te se godine donosi samo kronologija događanja, a čak se ne spominju ni namještenja novih nastavnika ni direktora škole te je nemoguće utvrditi kada je netko stupio na dužnost.

Od neobičnijih događaja možemo izdvojiti sudjelovanje nastavnika i učenika u gašenju požara koji je buknuo 14. rujna 1947. u Pribislavcu. Pjevački zbor sudjelovao je u svečanom programu u povodu otvorenja osnovne škole, a

⁵² Iz ljetopisa za šk. g. 1947./48. doznajemo da se radi o osobama koje su školovanje završile u vrijeme okupacije. Takvi „pomoćni učitelji“ morali su položiti učiteljski diplomski ispit. (Spomenica, str. 25)

⁵³ Spomenica, str. 17 – 19

⁵⁴ Sva imena nastavnika navodimo u prilogu na kraju ovoga rada.

⁵⁵ Spomenica, str. 17

⁵⁶ Spomenica, str. 22

navečer, nakon svečanosti, buknuo je požar koji je uspješno ugašen.⁵⁷ Dana 22. rujna održana je sjednica Nastavničkog zbora na kojoj se raspravljalo o situaciji nakon donošenja odluke o skraćenom školovanju učenika učiteljskih škola, ali nisu zapisani nikakvi detalji ni zaključci. Kasnije je zapisano da je 31. svibnja 1948., u skladu s navedenom odlukom, već tada završila nastava za sve razrede, osim za treće razrede čija je nastava završena 25. lipnja.⁵⁸ Tradicija izleta nastavljena je te su učenici posjetili Zagreb, Maribor, Križevce, Varaždin, Postojnu, Ljubljanu i nekoliko mjesta u Međimurju.⁵⁹ Na izložbi zidnih novina i ostalih radova omladine grada Čakovca 25. svibnja 1948., Učiteljska škola dobila je za najbolje zidne novine na dar sliku Maršala Tita, što je posebno istaknuto.⁶⁰ Učenici I. i II. razreda otputovali su 4. lipnja na izgradnju autoputa „Bratstvo i jedinstvo“⁶¹. Posljednji zapis nosi nadnevak 26. lipnja 1948. kada je održana sjednica Nastavničkoga zbora,⁶² a podaci o uspjehu učenika na kraju školske godine, odnosno pri polaganju diplomskih ispita nisu navedeni.

Školska godina 1948./1949.

Sljedeći ljetopis (za razdoblje od 1. rujna 1948. do 30. lipnja 1949., odnosno za školsku godinu 1948./49.) pisan je plavom tintom (datumi crvenom), novim, nečitkijim, rukopisom i obuhvaća samo četiri stranice. Tek 25. svibnja 1949. zapisano je da je novi direktor škole Ivo Kocijan, ali ne stoji kada je stupio na dužnost. (47) (možemo tek pretpostaviti da je postavljen s početkom školske godine)

Dana 23. rujna 1948. temeljem Uredbe o predvojničkoj obuci od 29. svibnja 1948. u školi su započela predavanja iz predvojničke obuke. Tadašnje Ministarstvo narodne obrane FNRJ započelo je s organizacijom i provođenjem izobrazbe i pripreme mladeži za vojsku, odnosno za naoružani otpor u slučaju napada stranih sila na Jugoslaviju (a u to vrijeme najveća je opasnost prijetila od SSSR-a i njegovih satelita). Ova izobrazba provodila se u suradnji s narodnim odborima gradova i kotareva te republičkim i mjesnim službama nadležnim za obrazovanje. Temeljna izobrazba provodila se na posebnim tečajevima (počev od 17. godine života) i u srednjim školama (kroz sve razrede tadašnjih viših razreda gimnazije, odnosno odgovarajućih razreda njoj ravnih škola). Dopunska pak je izobrazba bila obavezna za sve državljane

⁵⁷ Spomenica, str. 25

⁵⁸ Ibid., str. 25, 39. Budući su učenici I. i II. razreda 4. lipnja otišli na radnu akciju na autocestu Bratstvo i jedinstvo, moguće je da je to bio razlog skraćenja nastave. Učenici IV. razreda morali su pak pristupiti diplomskim ispitima.

⁵⁹ Ibid., str. 25-35

⁶⁰ Ibid., str. 33

⁶¹ Ibid., str. 39

⁶² Ibid.

koji su pohađali fakultete i visoke škole do 27. godine starosti.⁶³ Od školske godine 1953./54. predvojnička obuka u srednjim školama trajala je tri godine (više se nije provodila u najnižem razredu.)⁶⁴ Navedena Uredba iz 1948. donesena je nešto prije rezolucije Informbiroa od 28. lipnja 1948., no sukobi između Staljina i Tita sežu još u jesen 1947. godine te je moguće da se raskid dobrih odnosa očekivao pa su predviđene pripreme za općenarodni oružani otpor.

Međutim, u Spomenici pod datumom 21. prosinac 1948. nailazimo na zapis da je toga dana održana svečana akademija u Staljinovu čast te da je referent bio profesor Marko Grubišić.⁶⁵ Iz ovoga vidimo da raskid svih veza sa Sovjetskim Savezom nije bio trenutačan ili nagao te da se slavljenje „bratskog“ SSSR-a i njegove Crvene armije prekida tek 1949. godine.

Učenici Učiteljske škole praksu su obavljali u vježbaonici koja je postojala uz školu. Počev od 1948. godine, radi provođenja prakse uvode se i tzv. pedagoške ekskurzije. Učenici četvrtih razreda posjećivali su seoske škole i tamo držali ogledna predavanja koja su se ubrajala u praksu. Dana 16. listopada 1948. IVa razred održao je tri predavanja u Sv. Iliji, 4. studenoga učenici IVb razreda održali su osam predavanja u Nedelišću, 23. studenoga oba razreda posjetila su Belicu i tamo su održana dva predavanja, a 18. prosinca IVb bio je u Mačkovcu i tamo održao dva predavanja.⁶⁶

Broj tradicionalnih edukativnih ekskurzija povećan je. Učenici su posjetili sljedeće gradove i mjesta: Rijeka, Senj, Bakar, Opatija, Maribor, Virje, Đurđevac, Šibenik, Skrad, Split, Plitvička jezera, Postojna, Bled, Bohinj, Pula, Vintgar i Zadar.⁶⁷

Od ostalih važnijih događaja spomenimo da je 22. prosinca 1948., u povodu proslave Dana Jugoslavenske armije, formirano Omladinsko kulturno-umjetničko društvo (OKUD) „Martin Puštek“ te da je 28. prosinca osnovana školska đачka kuhinja u kojoj su đaci-putnici dobivali topli obrok.⁶⁸

Školska godina 1949./1950.

Ljetopis za školsku godinu 1949./1950. također je štur, ali razvidno je da je broj pedagoških ekskurzija smanjen jer se spominju tek ekskurzije u Mursko Središće (s dva održana predavanja 27. listopada 1949.), Remetinec (29.

⁶³ *Uredba o predvojničkoj obuci*, Službeni list FNRJ, broj 45, 2. lipanj 1948., str. 596 – 597. Uredba je potpisana 29. svibnja, a stupila je na snagu danom objavljivanja.

⁶⁴ *Naredba o organizaciji predvojničke obuke u srednjim i njima ravnim školama*, Službeni vojni list, br. 11, 1. kolovoza 1953., str. 347

⁶⁵ Spomenica, str. 45. Nadalje, profesor Grubišić i dalje se spominje kao nastavnik, što znači da zbog svoga referata u čast Staljina nije snosio (veće) posljedice.

⁶⁶ Spomenica, str. 43, 45

⁶⁷ Spomenica, str. 43, 45, 47, 49

⁶⁸ Spomenica, str. 47

listopada) i Ludbreg (21. studenoga). Čitava je škola 25. svibnja 1950. bila na ekskurziji u Sv. Jurju na Bregu gdje je održana tzv. akademija u prirodi.⁶⁹ Učenici su išli na manje edukativne ekskurzije u Maribor, Ljubljanu, Varaždin, Ptuj i na Velesajam u Zagrebu, a veće ekskurzije održane su u razdoblju od 6. do 21. svibnja 1950.:⁷⁰

IIIa, IIIb, IIa razredi: Zagreb – Sarajevo – Split – Šibenik

IIb: Zagreb – Rijeka – Opatija

Ib, Ic: Divača – Pula – Rijeka – Zagreb

Ia: preko Slovenije u Rijeku i Šibenik

Na početku školske godine, 21. rujna 1949., održana je sjednica povodom skraćenoga školovanja za IV. razrede,⁷¹ ali o tome ništa pobliže nije napisano sve do početka 1950. kada su u razdoblju od 15. do 20. siječnja održani učiteljski diplomski ispiti.⁷² Ostaje nejasno zbog čega je obrazovanje za četvrte razrede ubrzano, odnosno skraćeno, možemo tek pretpostaviti da je to učinjeno zbog nedostatka kadra.

Od 13. do 23. travnja 1950. održan je tečaj za učitelje koji su se pripremali za stručni ispit, a sam stručni ispit proveden je u razdoblju od 16. do 21. lipnja 1950.⁷³ Od 25. do 30. lipnja 1950. održan je tzv. zadružni tečaj za mlade učitelje, bez navođenja što je sadržavao i zašto se organizirao.⁷⁴

Školska godina 1950./1951.

Početkom školske godine 1950./1951. zaključeno je da se osnuje pedagoški kabinet pod rukovodstvom Marije Horvat Šarinić, prof. pedagogije. Pedagoški kabinet sadržavao je sve knjige pedagoškog sadržaja i ina pedagoška pomagala.⁷⁵

Drugog listopada 1950. direktor škole prenosi zaključke konferencije profesora pedagogije i direktora učiteljskih škola o produljenju školovanja na pet godina,⁷⁶ ali ne navodi se koji su to zaključci bili. Iz zapisa kasnijih godina razvidno je da je odluka o produljenju školovanja provedena.

Prema ljetopisu, održana je samo jedna pedagoška ekskurzija, i to u Novi Marof, gdje su 30. ožujka 1951. održana četiri predavanja. Učenici su po

⁶⁹ Spomenica, str. 59

⁷⁰ Ibid.

⁷¹ Spomenica, str. 55

⁷² Spomenica, str. 57

⁷³ Spomenica, str. 59

⁷⁴ Spomenica, str. 61

⁷⁵ Spomenica, str. 65

⁷⁶ Ibid.

razredima išli na redovite ekskurzije: Zagreb, Zagrebački velesajam, Šibenik, slapovi Krke, Bled, Kamnik, Ljubljana, Zadar, Lozovac, Split, Stubičke Toplice, Trakošćan, a čitava škola išla je na izlet u Šenkovec 25. svibnja 1951. godine.⁷⁷

Tek 26. lipnja 1951. zapisano je da su učenici IV-ih razreda u siječnju završili skraćeno školovanje (kao i prethodne školske godine) te je u lipnju s njima održano „savjetovanje“ pod rukovodstvom izaslanika Ministarstva Ivana Leke.⁷⁸

Školska godina 1951./1952.

Prema ljetopisu za šk. godinu 1951./1952. opseg aktivnosti škole i dalje se smanjuje (osim ako zapisivač namjerno ili slučajno neke događaje nije preskakao). Spominju se samo ekskurzije u Maribor, Rijeku, Opatiju i Dubrovnik, no u siječnju 1952. organizirano je na Boču skijanje za jednu skupinu učenika (od 15. siječnja do 1. veljače 1952.).⁷⁹

Zapis od 22. prosinca 1951. donosi nam ime nastavnika Predvojničke obuke, Mirka Kosora, koji je toga dana na svečanosti u povodu Dana Jugoslavenske armije dobio nagradu,⁸⁰ a 10. siječnja 1952. u Domu kulture održana je svečana akademija tijekom koje je radna brigada škole dobila Orden rada za postignute rezultate na izgradnji pruge Dobož – Banja Luka. Na akademiji su posebno pohvaljeni najbolji brigadiri.⁸¹ U pogledu radnih akcija zapisano je još da su za vrijeme ljetnih praznika učenici bili na radnoj akciji izgradnje hidrocentrale Novi Vinodolski, s nastavnicima Grubišićem i Klasanom.⁸²

Školska godina 1952./1953.

Šturost zapisa nastavlja se i u sljedećoj školskoj godini (1952./1953.) – kao ni prethodnih nekoliko godina ne zapisuju se čak ni promjene u rukovodstvu škole, a kamoli stanje nastavnoga osoblja. Doznajemo tek da je Ivo Kocijan još uvijek direktor škole.⁸³

Učenici su posjetili Zagreb, Zagrebački velesajam, Rijeku, Opatiju, Postojnu, Ljubljanu i Varaždin; IVd bio je na šestodnevnoj ekskurziji Zagreb – Karlovac (od 12. studenoga, vodstvo Julije Brun), a 12. listopada 1952. grupa učenika posjetila je Učiteljsku školu u Križevcima uz sportsko natjecanje.⁸⁴ U siječnju 1953. grupa učenika ponovno je išla na skijanje na Boč, a od 1. do

⁷⁷ Spomenica, str. 67

⁷⁸ Ibid.

⁷⁹ Spomenica, str. 71, 73

⁸⁰ Spomenica, str. 71

⁸¹ Ibid.

⁸² Spomenica, str. 73

⁸³ Spomenica, str. 77

⁸⁴ Spomenica, str. 77

8. ožujka 1953. učenici četvrtih razreda bili su na hospitiranju u seoskim školama u kotarevima Čakovec, Prelog i Zlatar.⁸⁵ Po nadnevku vidimo da školovanje za četvrte razrede te godine nije skraćeno.

Na Učiteljskoj školi održana je 5. listopada 1952. osnivačka skupština DTO „Partizan“, ali nije zapisano ništa o njegovom daljnjem radu.⁸⁶

Školska godina 1953./1954.

Ljetopis za školsku godinu 1953./1954. pisan je drugačijim rukopisom i stilom jer je suhoparno nabranje po datumima zamijenilo opisivanje događaja u obliku sastavka. Doznajemo da su učiteljski razredi koji su bili osnovani pri varaždinskoj gimnaziji preseljeni iz Varaždina u Čakovec te je njihov ukupni broj u Čakovcu sada bio 16.⁸⁷ Profesor pedagogije Ivan Valentaković preuzeo je upravu Učiteljske škole, a Marija Šarinić-Horvat bila mu je zamjenica. Kako bi se oslobodio prostor za povećani broj razreda, Đački dom „Martin Puštek“ spojen je s đačkim domom Ekonomskog tehnikuma (današnja Ekonomska i trgovačka škola) te je nastavio djelovati u sklopu tehnikuma.⁸⁸

Posebno je podvučeno da je 5. listopada 1953. Čakovec posjetio drug Tito koji je na putu u lovište prošao pored Učiteljske škole, a omladina „ga je oduševljenim klicanjem pozdravila“.⁸⁹

U listopadu su formirane 22 naučne grupe kao novi način rada (grupe nisu nabrojene), a nabavljena su nova nastavna sredstva – mikročitač, dijaskop i razglasna stanica.⁹⁰ Dana 19. listopada otvorena je đačka čitaonica.⁹¹

Dana 17. veljače 1954. dotadašnji Pedagoški aktiv prerastao je u Pedagoški centar kao stalna posebna ustanova; za predsjednika centra postavljen je Julije Brun, a članovi su bili Ivan Valentaković, Marija Šarinić-Horvat, Josip Ranogajec, Štefica Benček, Franjo Klasan, Marko Grubišić, Rujana Štriga, Marija Palčak i Željko Cigula, odnosno nastavnici koji su „svojim zalaganjem doprinijeli preobražaju rada na našim školama“.⁹² Kao glavni zadatak centra te školske godine navedeno je provođenje u život novog nastavnog programa za narodne (osnovne) škole. Članovi centra obilazili su škole i davali upute nastavnicima za rad.⁹³

⁸⁵ Spomenica, str. 79

⁸⁶ Spomenica, str. 77

⁸⁷ Spomenica, str. 87

⁸⁸ Ibid.

⁸⁹ Ibid.

⁹⁰ Spomenica, str. 87, 89

⁹¹ Spomenica, str. 89

⁹² Ibid.

⁹³ Spomenica, str. 89, 91

U ožujku 1954. održan je kurs ručnog rada za učitelje, na kojem je predavao Markovac, stručnjak za ručni rad iz Zagreba.⁹⁴

Ljetopisi su pomno bilježili posjete predavanjima i izložbama te prikazivanje filmova za đake, a u šk. g. 1953./54. popisane su predstave koje je Učiteljska škola priredila za građanstvo:⁹⁵

- 11. svibnja – književna večer u Narodnom sveučilištu
- 12. svibnja – akademija prigodom proslave 10. godišnjice UDBA-e
- 24. svibnja – koncert u čast rođendana maršala Tita
- 31. svibnja – igrokaz „Čarobni svijet“
- 7. lipnja – večer Shakespearea i Molierea.

Ekskurzije su koncentrirane u svibanj i lipanj 1954. te su treći i četvrti razredi posjetili Plitvička jezera, Zadar, Split, Vojvodinu, Beograd, Đerdap, Timočku krajinu, Niš i Sisak.⁹⁶ Čini se da su svi učenici i nastavnici 4. listopada 1953. putovali u Bjelovar na proslavu desete godišnjice osnutka Zagrebačkog korpusa.⁹⁷

Školska godina 1954./1955.

Na početku ljetopisa za školsku godinu 1954./1955., 1. rujna, kao direktorica škole navodi se Marija Šarinić-Horvat.⁹⁸

Od 18. do 20. studenoga 1954. održani su prvi seminari Pedagoškog centra (osnovanoga prethodne godine) za nastavnike kotara Čakovec s temama „Obrada gradiva u matematici“ i „Upoznavanje prirode i društva“.⁹⁹ 21. veljače 1955. članovi Pedagoškog centra pregledali su obvezatnu školu u Vidovcu, 28. ožujka škole u Lepoglavi, 3. travnja školu u Višnjici,¹⁰⁰ a od 25. svibnja do 4. lipnja članovi Pedagoškog centra su „pomogli u inspekciji“ škola u Kotoribi, Prelogu, Štrigovi, Ivancu (Ivanovcu?), Novom Selu Rok i Pribislavcu.¹⁰¹

Po prvi puta se u ljetopisima spominje Omladinsko sveučilište koje je organiziralo razna predavanja. Predavanje održano 25. studenoga bilo je „O letećim tanjurima“, 8. prosinca je bilo o Egiptu, 29. prosinca „Put druga Tita

⁹⁴ Spomenica, str. 91

⁹⁵ Spomenica, str. 93

⁹⁶ Spomenica, str. 93

⁹⁷ Spomenica, str. 87

⁹⁸ Spomenica, str. 97

⁹⁹ Ibid.

¹⁰⁰ Spomenica, str. 101

¹⁰¹ Spomenica, str. 105

u Indiju i Burmu“, ¹⁰² te 22. travnja 1955. o Lenjinu.¹⁰³ Tek iz zapisa sljedećih godina doznajemo da je Omladinsko sveučilište bilo neka vrsta grupe slobodnih aktivnosti.

15. do 19. ožujka održan je tečaj za 87 učitelja kotara Varaždin i Čakovec koji su se prijavili „za definitivu“ (stalno zaposlenje). Na tečaju se predavalo gradivo pedagoške skupine predmeta, hrvatskog ili srpskog jezika te državnog i društvenog uređenja.¹⁰⁴ Od 16. travnja do 6. svibnja održani su stručni ispiti za navedene učitelje.¹⁰⁵ Po svemu sudeći ovo je bio začetak tzv. pedagoško-psihološkog obrazovanja koje i dan danas provodi Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Rijetko se kada navode konkretne teme školskih sjednica i sastanaka. Iz zapisa od 12. travnja doznajemo ipak da je održana sjednica školskog savjeta na kojoj se raspravljalo o slučaju učenika IIIa razreda, Tišlerić Branka, koji je počinio krađu u jednoj od osmogodišnjih škola u Varaždinu.¹⁰⁶ Dana 18. travnja ponovno o se raspravljalo o njemu,¹⁰⁷ ali kao obično nikakvi zaključci nisu zapisani.

Nakon duljeg vremena zapisano je koliko je kandidata pristupilo diplomskom učiteljskom ispitu na karaju školske godine: u razdoblju od 6. do 27. lipnja održani su diplomski učiteljski ispiti za 230 kandidata.¹⁰⁸ Ovaj veliki broj kandidata bio je posljedica prelaska učiteljskih razreda s Gimnazije u Varaždinu na Učiteljsku školu u Čakovcu prethodne godine.

Školska godina 1955./1956.

Posljednji ljetopis Spomenice, Ljetopis za školsku godinu 1955./1956., pisan je plavom tintom (datumi crvenom) na četiri stranice, novim i teže čitljivim rukopisom.

Nakon višegodišnjega prekida, ljetopis donosi popis stalno i honorarno zaposlenih nastavnika te predmeta koje su predavali. Direktorica je i dalje bila Marija Šarinić-Horvat, stalno je bilo zaposlenih 14 nastavnika, četvero je predavalo honorarno, a jedan nastavnik je naveden uz opasku „samo mjesec dana“.¹⁰⁹ Školska godina započela je s 321 učenikom u 10 odjeljenja: I., II., IVa, b, c, Va, b, c, d, e.¹¹⁰ Izuzetno veliki broj odjeljenja posljedica je prelaska

¹⁰² Spomenica, str. 99

¹⁰³ Spomenica, str. 103

¹⁰⁴ Spomenica, str. 101

¹⁰⁵ Spomenica, str. 103

¹⁰⁶ Spomenica, str. 101

¹⁰⁷ Spomenica, str. 103

¹⁰⁸ Spomenica, str. 105

¹⁰⁹ Spomenica, 109. Popis nastavnika donosimo na kraju članka.

¹¹⁰ Ibid.

učiteljskih razreda iz Varaždina u Čakovec, a III. razred, čini se, nije postojao, vjerojatno zbog produljenja školovanja na pet godina.¹¹¹

Vježbaonica koja je desetljećima djelovala u okviru Učiteljske škole postala je samostalna ustanova pod nazivom II. osmogodišnja škola,¹¹² no ona je i dalje nastavila služiti kao vježbaonica za učenike Učiteljske škole.

Na Učiteljskoj školi u ovoj su školskoj godini djelovale sljedeće grupe (slobodnih aktivnosti): folklorna, marksistička, literarna, dramska, knjižničarska, tamburaška, za njemački jezik, zbor, kazalište lutaka i omladinsko sveučilište.¹¹³ Ljetopis naročito prati rad omladinskog sveučilišta i popisana su sva predavanja koje je ono priredilo.

Za učenice petih razreda organiziran je od 10. do 16. listopada tečaj za njegu dojenčadi¹¹⁴, 20. studenoga održan je sastanak Zajednice doma i škole (ona se u poslijeratnom razdoblju po prvi puta spominje),¹¹⁵ ali nisu navedeni nikakvi razlozi ili rezultati. Dana 16. ožujka 1956. započela je s radom školska kuhinja.¹¹⁶

Ovaj posljednji ljetopis donosi i znatno detaljnije podatke o uspjehu učenika. Na kraju I. polugodišta pozitivno je ocijenjeno 122 učenika, a negativno čak 192. Odličan je imao 4 učenika, vrlo dobar 42, dobar 118, a dovoljan 28. Jedan učenik ostao je neocijenjen.¹¹⁷

Nakon III. informativne sjednice 19. travnja 1956. od 319 učenika njih čak 169 bilo je negativno ocijenjeno.¹¹⁸

¹¹¹ U ljetopisu za prethodnu školsku godinu o tome ne stoji ništa.

¹¹² Spomenica, 109.

¹¹³ Spomenica, 111.

¹¹⁴ Spomenica, 111

¹¹⁵ Zajednica doma i škole formirana je 30. svibnja 1934. s glavnom zadaćom da se brine o prehrani siromašnih učenika (Izveštaj, 1934, 24). 7. listopada 1934. osnovana je još i Zajednica doma i škole Državne narodne škole – Vježbaonice Državne učiteljske škole u Čakovcu (Izveštaj, 1935, 14). Prema napisima u Izveštaju za šk. g. 1934./35. Zajednica doma i škole pri Učiteljskoj školi u Čakovcu naročitu je djelatnost razvila „u pravcu da olakša materijalne teškoće školske omladine i da vrijednim i zaslužnim, a siromašnim učenicima omogućiti školovanje. Većina učenika I. razreda mogla je da nastavi školovanje u ovoj školi samo uz obilatu pomoć Zajednice“ (Ibid., 40). Opširnije vidi u: Krunoslav MIKULN (2019), „Učiteljska škola u Čakovcu u svjetlu školskih izvještaja 1918./1919. – 1939./1940.“, u: Legac, Vladimir i Mikulan, Krunoslav (ur.), *100/140 (100 godina nastave na hrvatskom jeziku i 140 godina od osnutka Učiteljske škole u Čakovcu)*, Zagreb/Čakovec: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, str. 63-64

¹¹⁶ Spomenica, 113

¹¹⁷ Spomenica, str. 113

¹¹⁸ Ibid.

23. svibnja 1956. održana je klasifikacijska sjednica za pete razrede – od 149 učenika ponavlja 9, a 21 je upućen na popravak¹¹⁹; nije navedeno kakve su rezultate postigli učenici prvih i drugih razreda.

Od 18. do 25. lipnja trajali su učiteljski diplomski ispiti. Od 117 kandidata (redovnih, uz 7 „ostalih“) pozitivno je ocijenjeno 89 učenika, 31 je upućen na popravni ispit, a 4 ih je palo godinu.¹²⁰

Broj ekskurzija i u ovoj je školskoj godini bilo malen. II. razredi posjetili su naftonosna polja u D. Lendavi i Petešovcu 1. lipnja 1956., a IV. a, b i c išli su 8. lipnja u Ptuj.¹²¹ Nije zabilježena nijedna pedagoška ekskurzija kojih je proteklih godina bilo po nekoliko.

Bilješka o numeriranju

Na 116. stranici Spomenice olovkom su zapisane dvije primjedbe: „Ispred prve stranice nedostaje čitav arak.“ i „Paginacija olovkom 21. 4. 1999.“. Ispod zabilješki nalazi se nečitak potpis.

S obzirom na naslov koji je zlatotiskom napisan na naslovnici – „Spomenica Drž. učiteljske škole u Čakovcu“ – možemo pretpostaviti da je Spomenica nabavljena nešto prije 2. svjetskog rata jer je službeni naziv škole u razdoblju od 1926. do 1939. bio Državna učiteljska škola, a 1939. – 1941. i nakon rata Učiteljska škola. Moguće je da su se u knjigu već tada počeli bilježiti događaji od naročite važnosti, a kad je socijalistička vlast preuzela školu, odlučeno je da se ti zapisi istrgnu kako bi se moglo započeti s prvim danima izgradnje novoga poretka. Međutim, s obzirom na četverogodišnju mađarsku i kratkotrajnu bugarsku vojnu upravu, tijekom kojih je inventar škole mahom uništen, čini se gotovo nemogućim da bi Spomenica netaknuta preživjela okupaciju, osim ako je netko od nastavnika ili inoga osoblja nije sakrio, o čemu, nažalost nemamo nikakvih podataka.

Zaključak

Ljetopisi ispisani rukom ili pisaćim strojem u Spomenici Učiteljske škole u Čakovcu donose podatke o djelovanju škole u prvih jedanaest godina nakon 2. svjetskog rata (u razdoblju od školske godine 1945./1946. do 1955./1956.). Ljetopisi su opsegom raznoliki, od vrlo detaljnih u prve tri godine, do šturih i po svemu sudeći nepotpunih u preostalim osam godina. Predratno slavljenje kralja i niza srpskih praznika zamjenjuju proslave u čast komunističkih prvaka, naročito vođa Sovjetskoga Saveza (Staljina i Lenjina), Crvene, Bugarske i Jugoslavenske armije te nekih ruskih književnika. Proslave u

¹¹⁹ Spomenica, str. 115

¹²⁰ Ibid.

¹²¹ Ibid.

počast hrvatskih kulturnih djelatnika ili povijesnih ličnosti relativno su rijetke (najčešće se spominje Matija Gubec).

Treba istaknuti da je nakon 2. svjetskog rata školovanje učitelja skraćeno na četiri godine, a u nekim godinama na tri i pol, no to se može objasniti velikim potrebama za nastavnim kadrom. Nakon konsolidacije stanja pedagozi i ravnatelji učiteljskih škola uspjeli su utjecati na vlasti da se školovanje učitelja ponovno produlji na pet godina.

Najveći nedostatak ljetopisa leži u njihovom bezličnom nabranjanju događaja po datumima, bez navođenja ikakvoga društvenog ili kulturnog konteksta ili rezultata (sastanaka, sjednica, inspekcija...), što otežava povezivanje događaja u smislenu cjelinu. Ni konzultiranjem novinskih napisa o školi iz istoga razdoblja ne možemo dobiti potpuniju sliku o njezinom radu, a memoarski zapisi, koliko nam je poznato, ne postoje. Spominje se niz organizacija koje su nastajale i djelovale u okviru škole, ali nikada se ne objašnjava zašto su ukinute ili preoblikovane; aktivnosti nekih od njih kao da su zamrle same od sebe, što je mogla biti posljedica formalizma u radu, ali i financijskih poteškoća, o čemu ne doznajemo ništa. Usporedimo li zapise iz Spomenice s predratnim godišnjim izvješćima, vidimo da je škola neprekidno trpjela od nedostatka kadra, nastavnih pomagala i općenito novčanih sredstava, a povremeno i od nedostatka prostora.

Bez obzira na nedostatke i nedorečenosti, ljetopisi predstavljaju vrijedan izvor podataka o stanju u kojemu je zatečena škola nakon završetka rata, o naporima da se što prije organizira nastava, te o organizaciji rada u prvim godinama postojanja socijalističkoga društvenog poretka.

Nastavnici Učiteljske škole u Čakovcu 1945. – 1947.:¹²²

<i>Prezime</i>	<i>Ime</i>	<i>Zvanje</i>	<i>Datum nastupa na dužnost</i>	<i>Datum prestanka dužnosti</i>
Esapović	Pavle	Nastavnik	24. 9. 1946. (do tada nastavnik mješovite gimnazije u Kuli)	
Fegić	Marija	Pripravnik IX. položajne grupe, stručna učiteljica vještina IX. pol. grupe od 28. 2. 1947.	24. 10. 1945.	
Ikonjikov	Nikola	Honorarni nastavnik VI. položajne grupe	12. 1. 1946.	
Ježek	Božena	Nastavnik pripravnik VIII. polož. grupe	31. 7. 1945.	
Klasan	Franjo	Nastavnik VIII/1 polož. gr., VII. pol. gr. od 28. 2. 1947.	23. 10. 1945.	
Klasan	Olga	Učiteljica vježbaonice VII. polož. grupe	23. 10. 1945.	
Kralj	Slavka	Učiteljica osnovne škole u Čakovcu, dodijeljena na rad	4. 10. 1946.	
Kuhar	Zvonimir	Nastavnik VIII. pol. gr. od 28. 2. 1947.	14. 9. 1946. (do tada nastavnik učit. škole u Šibeniku)	
Magdalenić	Miroslav	Profesor VI. položajne grupe	16. 10. 1945.	
Magdalenić	Tonka	Učiteljica vježbaonice IX. pol. gr., VIII. pol.	16. 11. 1945.	

¹²² Spomenica, str. 4 i 19-20

		gr. od 17. 4. 1947.		
Mandić	Mijo	Nastavnik IX. položajne grupe	15. 8. 1945.	22. 2. 1947. (postavljen za direktora Gimnazije u Čakovcu)
Mandić	Marija	Nastavnik pripravnik IX. pol. gr., pripravnik VIII. pol. gr. od 27. 12. 1946.; VIII. pol. gr. od 28. 2. 1947.	15. 8. 1945.	
Mažar	Stjepan	Profesor IV/2 položajne grupe	12. 11. 1945.	
Miler	Nada	Apsolvent više pedagoške škole; postavljena za nastavnicu	24. 2. 1947.	
Milošević	Zlata	V. položajne grupe	17. 10. 1945.	7. 9. 1946.
Pavić	Nikola	Direktor V. položajne grupe	24. 10. 1945.	
Prpić	Jelka	Nastavnik dnevničar	4. 11. 1946.	
Ribarić ¹²³	Martin	Nastavnik	8. 12. 1946. (do tada učitelj u Dobrim Zdencima)	
Strbad	Marija	Pripravnik VIII. položajne grupe	13. 6. 1945. Od 1. 7. 1945. upraviteljica internata	
Strbad	Andrija	Učitelj IX. pol. gr. (promaknut u učitelja VIII. pol. grupe 28. 2. 1947.)	21. 7. 1945.	
Šarinić (Horvat)	Marija	Nastavnik pripravnik VIII. pol. grupe	16. 8. 1945.	

¹²³ Ribarić Martin već je radio na Učiteljskoj školi u Čakovcu (1939.-1941.) kao učitelj Vježbaonice.

Trivanović	Luka	Nastavnik VIII. pol. gr., VII. pol. gr. od 28. 2. 1947.	16. 10. 1945.	
Trivanović	Olga	Učiteljica vježbaonice IX. pol. gr.	16. 10. 1945.	

Podvornici:

Črep Andrija – zatečen i zadržan; razvrstan 23. 3. 1946. za služitelja I. položajne grupe; 3. 5. 1947. promaknut za služitelja I/3. položajne grupe (3. platnog razreda I. položajne grupe);

Višnjic Stjepan – postavljen 19. 8. 1945.; razvrstan 2. 10. 1945. za služitelja dnevničara; postavljen za služitelja II. grupe 11. 4. 1947.

Nastavnici Učiteljske škole u Čakovcu 1955. – 1956.:¹²⁴

<i>Prezime</i>	<i>Ime</i>	<i>Predmeti koje predaje ili položaj</i>
Benček	Štefica	Pedagoška grupa predmeta
Brun ¹²⁵	Julije	Metodika i matematika
Cigula	Željko	Zemljopis i povijest
Čičin	Lili	Gospodarstvo, kemija i prirodopis
Dolenec	Vera	Crtanje (honorarno)
Flajšer	Franjo	Tjelesni odgoj (honorarno)
Giščerić-Gomor (?)	Emina	Hrvatski jezik
Grubišić	Marko	Matematika i fizika
Horvat	Alfred	Tjelesni odgoj (honorarno)
Kurčević	Ivo	Filozofija i psihologija
Kurčević	Tanja	Muzika i njemački jezik
Lajtman	Juraj	Povijest, osnove drž. i društ. poretka FNRJ
Novak	Đuro	Hrvatski jezik (samo mjesec dana)
Petrović	Ivan	Predvojnička obuka (honorarno)
Pletenac	Vladimir	Pedagoška grupa predmeta
Ranogajec	Josip	Pedagoška grupa predmeta
Rupnik	Karla	Njemački i francuski jezik
Šarinić-Horvat	Marija	direktor
Štefić	Rudolf	Pedagoška grupa predmeta
Štriga	Rujana	Muzika

¹²⁴ Spomenica, str. 109

¹²⁵ Brun Julije već je radio na Učiteljskoj školi u Čakovcu (1933.-1941.) kao profesor.

U ljetopisima se u razdoblju od 1947./48. do 1954./55. spominju još sljedeći nastavnici, no nije bilo moguće utvrditi kada su stupili na dužnost ni koliko dugo su radili na školi:

prof. Ivo Šimičević (šk. g. 47/48; str. 29)

odgojitelj Zvonko Dvorščak (šk. g. 47/48; str. 33)

odgojitelj Milica Momčilović (šk. g. 47/48; str. 33)

prof. Jelica Suhanek (šk. g. 48/49; str. 51; razrednica I. c razreda – najbolji kolektiv u školi)

prof. Branka Oklješa (šk. g. 48/49; str. 45)

prof. Nikola Kraljić (šk. g. 48/49; str. 47)

nastavnik Marijan Kolarič (šk. g. 49/50; str. 55)

prof. Ruža Bajurin (šk. g. 1950/51; str. 65)

prof. Marija Palčak (šk. g. 1951/52; str. 71)

prof. Ida Liro (?) (šk. g. 1952/53; str. 77)

prof. Jurčić (šk. g. 1952/53; str. 81)

nastavnik Drago Kovačević (šk. g. 1952/53; str. 81)

Josip Ranogajec, (šk. g. 1953/54; str. 91)

Kuvačić (šk. g. 1953/54; str. 93)

nastavnica Ivka Topić (šk. g. 1953/54; str. 93)

Literatura

Neobjavljena građa:

Spomenica Državne učiteljske škole u Čakovcu (rukopisi, dokumenti napisani pisaćim strojem, fotografije, novinski isječci), 1945. – 1956.

Sekundarna literatura:

BATINIĆ, Štefka, „Zbirka školskih izvješća Hrvatskoga školskog muzeja“, *Muzeologija* 48/49, Zagreb, 2012., str. 223 – 231

MIKULAN, Krunoslav, „Učiteljska škola u Čakovcu u svjetlu školskih izvještaja 1918./1919. – 1939./1940.“, u: Vladimir LEGAC i Krunoslav

MIKULAN (ur.), *100/140 (100 godina nastave na hrvatskom jeziku i 140 godina od osnutka Učiteljske škole u Čakovcu)*, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb/Čakovec, 2019., str. 51 – 71

MIKULAN, Krunoslav, *Godišnja izvješća Učiteljske škole u Čakovcu 1919. – 1940.*, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb/Čakovec, 2019.

OGRIZOVIĆ, Mihajlo, "Školstvo i prosvjeta u Hrvatskoj u jesen 1944. i u 1945. godini." *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, vol. 11, 1981, str. 233-288. <https://hrcak.srce.hr/21757>. Citirano 06.05.2019.

OVČAR, Stjepan, „Povijesni pregled izobrazbe učitelja u Čakovcu“, u: Vladimir LEGAC i Krunoslav MIKULAN (ur.), *100/140 (100 godina nastave na hrvatskom jeziku i 140 godina od osnutka Učiteljske škole u Čakovcu)*, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb/Čakovec, 2019., str. 23 – 31

VRBANEC, Magdalena, „Ideološki okvir djelovanja Učiteljske škole u Čakovcu u razdoblju Kraljevine SHS/Jugoslavije“, u: Vladimir LEGAC i Krunoslav MIKULAN (ur.), *100/140 (100 godina nastave na hrvatskom jeziku i 140 godina od osnutka Učiteljske škole u Čakovcu)*, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb/Čakovec, 2019., str. 33 – 49

Periodika:

„Naredba o organizaciji predvojničke obuke u srednjim i njima ravnim školama“, Službeni vojni list, br. 11, 1. kolovoza 1953., str. 347

„Sabirna akcija u Međimurju za školovanje siromašnih studenata“, Varaždinske vijesti, br. 45, 28. ožujka 1946., str. 5

„Učiteljska škola u Čakovcu ponovno je žarište hrvatske kulture u Međimurju“, Varaždinske vijesti, br. 29, 1. prosinca 1945, str. 3

„Uredba o predvojničkoj obuci“, Službeni list FNRJ, broj 45, 2. lipanj 1948., str. 596 – 597

„Uspjela priredba čakovečkih preparandista u Prelogu“, Varaždinske vijesti, br. 45, 28. ožujka 1946., str. 2

„Završetak učiteljske škole u Čakovcu u kojoj su đaci postigli prosječnu ocjenu 3,54“, Varaždinske vijesti, br. 64, 8. kolovoza 1946., str. 4

Godišnji izvještaji Učiteljske škole u Čakovcu:

Izvještaj za šk. g. 1918./1919., Čakovec, 1919.

Izvještaj za šk. g. 1919./1920., Čakovec, 1920.

Izvještaj za šk. g. 1930./1931., Čakovec, 1931.

Izvještaj za šk. g. 1933./1934., Čakovec, 1934.

Izvještaj za šk. g. 1934./1935., Čakovec, 1935.

Čakovec Teacher Training College in the Light of the “School Memorial Book” 1945-1956

Abstract

The paper attempts to reconstruct the history of the Teacher Training College in Čakovec in the first decade after World War 2 on the basis of documents collected in the so-called “School Memorial Book”, a collection of typed and handwritten records and several photographs. Information is presented on school organization, number of students, organization of exams, socialist indoctrination through public lectures and shows, voluntary labour actions, work of social, political and cultural associations, pedagogical excursions and school trips. A list of teachers, managers and other personnel is given. Some data is compared to available data from the pre-war period. It is concluded that the documentation is incomplete, but that it is a rare and unavoidable source for the research into the history of schools in Međimurje region.

Key words

Teacher Training College in Čakovec, school history, School Memorial Book, Međimurje
